

EBA/GL/2016/06

13/12/2016

Obecné pokyny

k zásadám a postupům odměňování
v souvislosti s prodejem a poskytováním
retailových bankovních produktů
a služeb

1. Dodržování předpisů a oznamovací povinnost

Status těchto obecných pokynů

1. Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané podle článku 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010¹. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 příslušné orgány a finanční instituce vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily.
2. Obecné pokyny formulují názor orgánu EBA na náležité postupy dohledu v rámci Evropského systému dohledu nad finančním trhem nebo na to, jak by unijní právní předpisy měly být uplatňovány v konkrétní oblasti. Příslušné orgány ve smyslu čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) č. 1093/2010, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by s nimi měly být v souladu a začlenit je do svých postupů (např. pozměněním právního rámce nebo dohledových postupů), včetně případů, kdy jsou obecné pokyny zaměřeny v první řadě na instituce.

Oznamovací povinnost

3. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 musí příslušné orgány do 13/02/2017 orgánu EBA oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a v opačném případě uvést do tohoto data důvody, proč se jimi neřídí či nehodlají řídit. Neposkytnou-li příslušné orgány oznámení v této lhůtě, bude mít orgán EBA za to, že se těmito obecnými pokyny neřídí nebo nehodlají řídit. Oznámení by měla být zasílána na formuláři, který je k dispozici na internetových stránkách orgánu EBA, na adresu compliance@eba.europa.eu s označením „EBA/GL/2016/06“. Oznámení by měly předkládat osoby s příslušným oprávněním oznamovat, zda se jejich příslušné orgány těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit. Jakoukoli změnu stavu dodržování pokynů je rovněž nutno oznámit orgánu EBA.
4. Oznámení budou zveřejněna na internetových stránkách orgánu EBA v souladu s čl. 16 odst. 3.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Předmět, oblast působnosti a definice

Předmět a oblast působnosti

5. Tyto obecné pokyny stanovují požadavky na vypracování a uplatňování zásad a postupů odměňování v souvislosti s nabízením nebo poskytováním bankovních produktů a služeb spotřebitelům ze strany institucí ve smyslu odstavce 17 s cílem chránit spotřebitele před nežádoucím poškozením vyplývajícím z odměňování pracovníků prodeje.
6. Tyto obecné pokyny podrobně uvádějí, jak by měly finanční instituce provádět konkrétní ustanovení příslušných směrnic EU, například i) čl. 74 odst. 3 a čl. 75 odst. 2 směrnice 2013/36/EU², které orgánu EBA udělují mandát vypracovat obecné pokyny týkající se řídicích a kontrolních systémů (systémů správy a řízení) úvěrových institucí včetně zásad a postupů odměňování; ii) čl. 7 odst. 2 směrnice 2014/17/EU³, který vyžaduje, aby členské státy zajistily, aby způsob, jakým věřitelé a zprostředkovatelé úvěru odměňují své pracovníky, jim nebránil jednat čestně, přiměřeně, transparentně a profesionálně a zohledňovat práva a zájmy spotřebitele; a iii) čl. 11 odst. 4 směrnice (EU) 2015/2366⁴ a čl. 3 odst. 1 směrnice 2009/110/ES⁵, které vyžadují, aby platební instituce, resp. instituce elektronických peněz měly zavedeny spolehlivé řídicí a kontrolní systémy (mechanismy pro správu a řízení), a to v rozsahu, v jakém se tyto systémy týkají zásad a postupů odměňování.
7. Tyto obecné pokyny se nevztahují na odměny, které instituce vyplácejí zprostředkovatelům úvěru (často označované také jako „provize“), a nedotýkají se pravidel odměňování stanovených podle směrnice 2014/17/EU⁶, zejména ve smyslu čl. 7 odst. 2 uvedené směrnice, který vyžaduje, aby věřitelé, kteří odměňují zprostředkovatele úvěru, tak činili způsobem, který věřiteli, zprostředkovateli úvěru nebo jmenovanému zástupci nebrání

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. L 60, 28.2.2014, s. 34).

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. L 267, 10.10.2009, s. 7).

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. L 60, 28.2.2014, s. 34).

jednat čestně, přiměřeně, transparentně a profesionálně a zohledňovat práva a zájmy spotřebitele.

8. Příslušnými bankovními produkty a službami jsou ty, které spadají do oblasti působnosti legislativních aktů, na jejichž základě jsou instituce zmocněny nebo oprávněny k provádění své činnosti vymezené v odstavci 17.
9. Tyto obecné pokyny se rovněž nedotýkají uplatňování přísnějších požadavků stanovených v příslušných odvětvových právních předpisech, zejména v čl. 7 odst. 4 směrnice 2014/17/EU, pokud jde o poskytování poradenských služeb v oblasti smluv o úvěru ve smyslu čl. 4 bodu 21 uvedené směrnice.
10. Příslušné orgány mohou zvážit, zda tyto obecné pokyny neuplatní i na jiné subjekty než instituce vymezené v odstavci 17, zejména na:
 - a. zprostředkovatele jiné než zprostředkovatele úvěru ve smyslu čl. 4 bodu 5 směrnice 2014/17/EU;
 - b. „jmenované zástupce“ ve smyslu čl. 4 bodu 8 směrnice 2014/17/EU.
11. Příslušné orgány mohou zvážit, zda tyto obecné pokyny neuplatní i ve vztahu k jiným osobám než ke spotřebitelům vymezeným v odstavci 17, například ve vztahu k mikropodnikům a malým a středním podnikům (MSP).
12. Příslušné orgány mohou také zvážit, zda nerozšíří požadavky na odměňování stanovené v těchto obecných pokynech i na odměny (rovněž označované jako „provize“), které finanční instituce vyplácejí zprostředkovatelům úvěru.
13. V případech, kdy tyto obecné pokyny uvádějí určitý výstup, lze tohoto výstupu dosáhnout různými metodami. Příslušné orgány se mohou rozhodnout posoudit vhodnost metod, které určitá finanční instituce používá, přičemž zohlední její obchodní model, velikost a složitost.
14. Prováděním těchto obecných pokynů není dotčen požadavek, aby se úvěrové instituce řídily obecnými pokyny orgánu EBA k řádným zásadám odměňování podle čl. 74 odst. 3 a čl. 75 odst. 2 směrnice 2013/36/EU a k informacím zpřístupňovaným podle článku 450 nařízení (EU) č. 575/2013.

Adresáti

Subjekty, kterým jsou tyto obecné pokyny určeny

15. Tyto obecné pokyny jsou určeny:
 - a. příslušným orgánům ve smyslu čl. 4 bodu 2 písm. i) nařízení (EU) č. 1093/2010 (orgán pro bankovníctví). Pokud jde o věřitele a zprostředkovatele úvěru zmíněné v definici

„institucí“ v odstavci 17, kteří nejsou úvěrovými institucemi, platebními institucemi ani institucemi elektronických peněz podle uvedené definice, obecné pokyny se použijí v rozsahu, v jakém byly tyto orgány určeny jako příslušné orgány, které mají zajistit uplatňování a vynucování ustanovení směrnice 2014/17/EU, s níž tyto obecné pokyny souvisejí; a

- b. finančním institucím ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení (EU) č. 1093/2010.

Subjekty, na které se vztahuje informační povinnost

16. Bez ohledu na to, zda je orgán pro bankovníctví subjektem, jemuž jsou tyto obecné pokyny podle odstavce 15 určeny, pokud členský stát určí podle článku 5 směrnice 2014/17/EU více než jeden orgán a jeden z těchto orgánů není orgánem pro bankovníctví, měl by orgán pro bankovníctví určený podle zmíněného článku, aniž jsou dotčeny vnitrostátní mechanismy přijaté podle čl. 5 odst. 3 směrnice 2014/17/EU:

- a) neprodleně informovat jiný určený orgán o těchto obecných pokynech a datu jejich použití;
- b) písemně dotyčný orgán požádat, aby zvažil uplatňování těchto obecných pokynů;
- c) písemně dotyčný orgán požádat, aby do dvou měsíců od oznámení podle písmene a) informoval orgán EBA nebo orgán pro bankovníctví, zda tyto obecné pokyny uplatňuje nebo zamýšlí uplatňovat; a
- d) je-li to relevantní, neprodleně předat orgánu EBA informace, které obdrží podle písmene c).

Definice

17. Není-li uvedeno jinak, mají definice stanovené v legislativních aktech uvedených v tomto odstavci stejný význam i v těchto obecných pokynech. Kromě toho pro účely těchto obecných pokynů platí tyto definice:

Spotřebitel	Fyzická osoba, jež jedná za účelem nesouvisejícím s její živností, podnikáním nebo povoláním.
Instituce	a) „úvěrové instituce“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 nařízení (EU) č. 575/2013 ⁷ ; b) „věřitelé“ ve smyslu čl. 4 bodu 2 směrnice 2014/17/EU;

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 1).

- c) „zprostředkovatelé úvěru“ ve smyslu čl. 4 bodu 5 směrnice 2014/17/EU;
- d) „platební instituce“ ve smyslu čl. 4 bodu 4 směrnice (EU) 2015/2366;
- e) „instituce elektronických peněz“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice 2009/110/ES.

Bankovní produkty a/nebo služby	<ul style="list-style-type: none">a) „smlouvy o úvěru“ ve smyslu čl. 4 bodu 3 směrnice 2014/17/EU;b) „vklady“⁸ ve smyslu čl. 2 odst. 1 bodu 3) směrnice 2014/49/EU⁹;c) „platební účty“ ve smyslu čl. 4 bodu 12 směrnice (EU) 2015/2366;d) „platební služby“ ve smyslu čl. 4 bodu 3 směrnice (EU) 2015/2366;e) „platební prostředky“ ve smyslu čl. 4 bodu 14 směrnice (EU) 2015/2366;f) jiné prostředky k provádění plateb podle přílohy I bodu 5 směrnice 2013/36/EU¹⁰;g) „elektronické peníze“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2009/110/ES ah) jiné formy úvěru vedle forem uvedených v písm. a) výše podle přílohy I bodu 2 směrnice 2013/36/EU a v souladu s čl. 1 odst. 5 písm. e) nařízení (EU) č. 1093/2010.
Vedoucí orgán	Orgán nebo orgány instituce ¹¹ jmenované podle vnitrostátních právních předpisů, které jsou oprávněny stanovovat strategii, cíle a celkové směřování instituce, které kontrolují a sledují rozhodování osob ve vedení a jejichž členy jsou osoby, které

⁸ Vklady zahrnují všechny podoby vkladů. Směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů (dále jen „MiFID 2“) v souladu se svým čl. 1 odst. 4 rozšířila některá organizační pravidla a pravidla řízení obchodní činnosti na podмноžinu vkladů nazývaných strukturované vklady ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 43 směrnice MiFID 2. Na strukturované vklady se budou vztahovat pravidla odměňování podle směrnice MiFID 2, včetně budoucích aktů v přenesené pravomoci, které stanoví další specifikace v souvislosti s čl. 16 odst. 3 a čl. 24 odst. 10 směrnice MiFID 2, a proto se tyto obecné pokyny na uvedené vklady nepoužijí.

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 149).

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 338).

¹¹ V evropských zemích lze nalézt různé struktury vedoucího orgánu. V některých zemích je běžná unitární struktura, tj. kontrolní a řídicí funkci vykonává pouze jeden orgán. V jiných zemích je běžná duální struktura, kdy jsou zřízeny dva nezávislé orgány, jeden pro řídicí funkci a druhý pro výkon dohledu nad řídicí funkcí.

	skutečně řídí činnost instituce.
Příslušné osoby	Kterákoli fyzická osoba, která: a) pracuje pro instituci a přímo nabízí nebo poskytuje bankovní produkty nebo služby spotřebitelům; nebo b) pracuje pro instituci a přímo nebo nepřímo řídí osobu uvedenou v písmenu a).
Odměňování	Veškeré formy pevné a pohyblivé složky odměny, včetně provedených plateb nebo peněžních či nepeněžních výhod, přiznané institucemi nebo jménem institucí přímo příslušným osobám. Nepeněžní výhody mohou mimo jiné zahrnovat kariéerní postup, zdravotní pojištění, slevy nebo poskytnutí automobilu či mobilního telefonu, štědré úhrady výdajů nebo semináře.

Externí zajištění služeb nebo činností (outsourcing)

18. V případě, kdy je činnost instituce zcela nebo zčásti zajišťována třetími stranami nebo jiným způsobem prováděna jiným subjektem, měly by instituce zajistit, aby byly současně dodrženy požadavky stanovené obecnými pokyny Evropského výboru orgánů bankovního dohledu (CEBS) k outsourcingu¹². Jedná se zejména o obecný pokyn CEBS č. 2, který stanovuje, že „konečnou odpovědnost za řádné řízení rizik souvisejících s outsourcingem nebo s činnostmi zajišťovanými externě nese vrcholné vedení instituce, která outsourcing využívá“.

3. Provádění

Datum použití

19. Tyto obecné pokyny se použijí ode dne 13. ledna 2018.

¹² CEBS, *Guidelines on outsourcing (Obecné pokyny k outsourcingu)* (2006).

4. Obecné pokyny k zásadám a postupům odměňování

1. Vypracování

- 1.1. Instituce by měly vypracovat a uplatňovat zásady a postupy odměňování, které zohledňují práva a zájmy spotřebitelů. Zejména by instituce měly zajistit, aby peněžní a/nebo nepeněžní formy odměny nezaváděly pobídky, na jejichž základě by příslušné osoby upřednostňovaly své vlastní zájmy nebo zájmy dané instituce na úkor spotřebitelů.
- 1.2. Při přípravě zásad a postupů odměňování by instituce měly zvážit, zda v důsledku těchto zásad a postupů nevznikají jakákoli rizika poškození spotřebitelů, a měly by vzniku takových rizik v co nejvyšší míře zamezit.
- 1.3. Funkce lidských zdrojů institucí by se měla podílet na vypracování zásad a postupů odměňování a zajistit potřebné informace. Kromě toho by v případech, kdy jsou zřízeny, měly k vypracování zásad a postupů odměňování účinně přispět i funkce řízení rizik a funkce compliance.
- 1.4. Pro účely hodnocení výkonnosti příslušné osoby by instituce měly v zásadách a postupech odměňování definovat náležitá kritéria, která mají být používána k posouzení výkonnosti, a to s přihlédnutím k právům a zájmům spotřebitelů.
- 1.5. Při vypracovávání zásad a postupů odměňování by instituce měly zvážit kvalitativní i kvantitativní kritéria pro stanovení úrovně pohyblivé složky odměny, aby zajistily, že práva a zájmy spotřebitelů jsou přiměřeně zohledněny.
- 1.6. Instituce by neměly navrhopvat zásady a postupy odměňování, které:
 - a. vážou odměnu výhradně na kvantitativní cíl v oblasti nabídky nebo poskytování bankovních produktů a služeb; nebo
 - b. upřednostňují nabídku nebo poskytování konkrétního produktu nebo kategorie produktů oproti ostatním produktům, například produkty, které znamenají vyšší zisk pro instituce nebo pro příslušnou osobu na úkor spotřebitele.
- 1.7. Jestliže zásady a postupy odměňování umožňují pohyblivou složku odměny, instituce by měly zajistit, aby poměr mezi pevnou a pohyblivou složkou odměny byl přiměřeně vyvážen a zohledňoval práva a zájmy spotřebitelů. Kromě toho by zavedené zásady a postupy odměňování měly umožňovat uplatňování pružné politiky pohyblivé složky odměny, včetně možnosti případně nevyplácet žádnou pohyblivou složku odměny.

- 1.8. Instituce by se měly vyhnout zbytečně složitým zásadám a postupům a nejasným kombinacím různých zásad a postupů.

2. Dokumentace, oznamování a přístupnost

- 2.1. Instituce by měly zásady a postupy odměňování dokumentovat, uchovávat je pro účely auditu nejméně po dobu pěti let od data jejich posledního použití a na požádání je zpřístupnit příslušným orgánům. Tato dokumentace by měla mimo jiné zahrnovat:
 - a) cíle zásad a postupů odměňování institucí;
 - b) příslušné osoby spadající do oblasti působnosti těchto zásad a postupů;
 - c) způsob uplatňování zásad odměňování v praxi, zejména včetně kritérií pro pohyblivou složku odměny, je-li pohyblivá složka odměny poskytována.
- 2.2. Nežli budou moci nabízet bankovní produkty nebo služby spotřebitelům, měly by být příslušné osoby jasně a transparentně informovány o zásadách a postupech odměňování, které se na ně vztahují.
- 2.3. Zásady a postupy odměňování by měly být snadno přístupné všem příslušným osobám dané instituce.

3. Schválení

- 3.1. Vedoucí orgán schválí zásady a postupy odměňování instituce a nese za ně konečnou odpovědnost.
- 3.2. Vedoucí orgán by měl konzultovat výbor pro odměňování, je-li zřízen, ohledně toho, zda se zásady a postupy odměňování instituce řídí těmito obecnými pokyny.
- 3.3. Je-li zřízena, měla by funkce compliance potvrdit, že zásady a postupy odměňování jsou v souladu s těmito obecnými pokyny.
- 3.4. Změny zásad a postupů odměňování by měly být prováděny pouze se souhlasem vedoucího orgánu.

4. Monitorování

- 4.1. Instituce by měly nejméně jednou ročně provádět přezkum svých zásad a postupů odměňování, aby zajistily soulad s těmito obecnými pokyny. Zejména pokud instituce zjistí, že v důsledku znění zásad a postupů odměňování by mohlo vzniknout zbytkové riziko poškození spotřebitelů, jak je uvedeno v odstavci 1.2 těchto obecných pokynů, měla by v rámci přezkumu posoudit, zda dochází ke vzniku jakýchkoli takových zbytkových rizik, která vedou k poškození spotřebitelů.

- 4.2 Jestliže přezkum odhalí, že zásady a postupy odměňování instituce nefungují tak, jak bylo zamýšleno nebo předepsáno, měla by instituce své zásady a postupy odměňování změnit v souladu s těmito obecnými pokyny.
- 4.3 Instituce by měly zřídit účinné kontroly, aby ověřily, zda jsou jejich zásady a postupy odměňování dodržovány, určily případy nedodržení těchto obecných pokynů a zajistily jejich řešení.